

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.419.024.02.2020

Pan
Włodzimierz Pinczak
Burmistrz Gminy Stęszew
Urząd Miejski Gminy Stęszew
ul. Poznańska 11
64-060, Stęszew

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/046 Zbieranie i oczyszczanie ścieków komunalnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski Gminy Stęszew, ul. Poznańska 11, 64-060 Stęszew (dalej: Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Włodzimierz Pinczak, Burmistrz Gminy Stęszew, od 27 czerwca 1994 r. (dalej: Burmistrz)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Planowanie, monitorowanie, koordynowanie i nadzorowanie realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej.2. Sprawowanie nadzoru nad postępowaniem ze ściekami komunalnymi.3. Finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2020 r. z wykorzystaniem dowodów powstałych przed i po tym okresie ¹ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Ryszard Kokociński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/124/2020 z 7 października 2020 r. ³ (akta kontroli str. 1-11)

¹ Dalej także kontrolowany okres, badany okres, lata objęte kontrolą.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

³ Czynności kontrolne w jednostce zakończono 8 stycznia 2021 r.

I. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2018-2020 (III kwartały) Gmina Stęszew (dalej: Gmina) była organizacyjnie przygotowana do realizacji zadań w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych. Przepisano je m.in. komórce organizacyjnej Urzędu, przy czym nie w pełni rzetelnie opracowano karty stanowisk pracy osób wykonujących te zadania. Przedsięwzięcie zaplanowane w piątej aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych⁵ (dalej: AKPOŚK 2017), na lata objęte kontrolą, zrealizowano w zmodyfikowanym zakresie, osiągając założony cel⁶. Dokonano przeglądu obszarów i granic aglomeracji⁷ oraz zaistniałych zmian równoważnej liczby mieszkańców⁸ w aglomeracji. W okresie objętym kontrolą opracowano projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru, wielkości i granic aglomeracji, który został pozytywnie zaopiniowany przez właściwe w tym zakresie podmioty. Uchwałę tę podjęto w trakcie kontroli NIK, przed utratą mocy przez poprzednio regulujący te kwestie akt prawa miejscowego.

Pracownicy ww. komórki organizacyjnej Urzędu na bieżąco monitorowali i weryfikowali pozyskiwane dane w zakresie gospodarki ściekowej, w oparciu o rzetelnie prowadzoną ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych⁹ (dalej: KPOŚK albo Program) za 2018 i 2019 rok zostały terminowo przekazane, jednak w niektórych pozycjach zawierały nierzetelne dane. Błędy te skorygowano niezwłocznie po ich ujawnieniu.

Gmina dysponowała pełną i na bieżąco aktualizowaną ewidencją zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Weryfikowano rzetelność, w tym terminowość sprawozdań z ilości odebranych i przekazanych do zlewni ścieków składanych przez przedsiębiorców oraz Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Stęszewie (dalej: ZGKiM albo Zakład). Kontrolowano wywiązywanie się przez właścicieli nieruchomości z obowiązków nałożonych przepisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹⁰, nie zorganizowano jednak opróżniania zbiorników bezodpływowych w przypadku tych właścicieli, którzy nie udokumentowali zawarcia umów na usługi w tym zakresie. Rozbudowywano gminną sieć kanalizacyjną, ale w latach 2018-2020 (II kwartały) nie wydawano decyzji nakazujących przyłączenie nieruchomości do tej sieci w stosunku do osób, które tego obowiązku nie wykonały.

W Urzędzie podejmowano działania w celu zbilansowania środków finansowych dla terminowego zrealizowania zaplanowanych na lata objęte kontrolą przedsięwzięć w zakresie gospodarki ściekowej, w tym terminowej realizacji inwestycji ujętej w AKPOŚK 2017. Występowano do podmiotów zewnętrznych o dofinansowanie, uzyskując środki na wykonanie jednego z przedsięwzięć.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 31 lipca 2017 r.

⁶ Z pozostałych dwóch przedsięwzięć, których realizację zaplanowano na 2021 r. z jednego zrezygnowano, a realizację drugiego odroczone.

⁷ Teren na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków (art. 86 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, Dz. U. z 2020 r. poz. 310, ze zm., dalej: Prawo wodne).

⁸ RLM - ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażonych jako wskaźnik pięciodobowego zapotrzebowania tlenu (BZT5) w ilości 60 g tlenu na dobę (art. 86 ust. 3 pkt 2 Prawa wodnego).

⁹ Zatwierdzony przez Radę Ministrów 16 grudnia 2003 r.

¹⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1439, ze zm., dalej: ucpg.

II. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Planowanie, monitorowanie, koordynowanie i nadzorowanie realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej

Opis stanu faktycznego

1.1. Organizacja zadań w zakresie gospodarki ściekowej

1.1.1. Zbieranie danych i informacji dotyczących gospodarki ściekowej w Gminie, ich weryfikacja oraz sporządzanie sprawozdań z realizacji Programu należało do obowiązków pracowników Referatu Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami Komunalnymi (dalej: referat środowiska). Do zadań referatu środowiska należało również sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem przez właścicieli nieruchomości obowiązków wynikających z Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy¹².

(akta kontroli str. 11-41, 47-66)

W referacie pracowało dwóch pracowników w pełnym wymiarze czasu pracy oraz jeden na $\frac{3}{4}$ etatu. Opisane wyżej zadania, nie zostały przypisane im w kartach stanowisk pracy, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 47-57)

Inwestycje w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych prowadzono w Referacie Inwestycji Urzędu.

Utrzymaniem i eksploatacją urządzeń kanalizacyjnych, zajmowano się w ZGKiM, będącym jednostką organizacyjną Gminy, nadzorowaną przez Burmistrza. Udzielił on dyrektorowi Zakładu pełnomocnictwa do nadzoru i kontroli gospodarki ściekowej na terenie Gminy¹³.

(akta kontroli str. 13-46)

1.1.2. W regulaminie czystości, zaopiniowanym pozytywnie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu (dalej: PPIS), zobowiązano właścicieli nieruchomości m.in. do:

- odprowadzania nieczystości ciekłych do kanalizacji sanitarnej lub, jeśli jej brak, do zbiornika bezodpływowego lub do przydomowej oczyszczalni ścieków bytowych,
- korzystania przy opróżnianiu zbiorników bezodpływowych wyłącznie z usług podmiotu posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w tym zakresie,
- opróżniania zbiorników bezodpływowych z częstotliwością gwarantującą zabezpieczenie przed przelewaniem nieczystości ciekłych do ziemi i wód podziemnych, na podstawie umowy z uprawnionym podmiotem,
- dostosowania pojemności zbiornika bezodpływowego oraz przepustowości przydomowej oczyszczalni ścieków do ilości osób stale lub czasowo przebywających na terenie danej nieruchomości, a w przypadku przydomowej oczyszczalni ścieków, w sposób zapewniający uzyskanie stopnia oczyszczania ścieków określonych w przepisach odrębnych,

¹¹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² Przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Gminy Stęszew (dalej: Rada Gminy) Nr XXVII/240/2012 z 7 maja 2013 r., dalej: regulamin czystości.

¹³ 13 lipca 2017 r. i 1 stycznia 2019 r.

- rozliczania opróżniania zbiorników bezodpływowych o wskazania licznika poboru wody, lub gdy brak licznika - w oparciu o normy wynikające z odrębnych przepisów, w przeliczeniu 1m^3 wody = 1m^3 ścieków,
- opróżniania osadnika przydomowej oczyszczalni ścieków przynajmniej raz w roku, na podstawie umowy z uprawnionym podmiotem,
- przechowywania przez okres dwóch lat dowodów na opłacenie usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych.
- podłączenia się na własny koszt do istniejącej sieci kanalizacyjnej w terminie nie dłuższym niż w ciągu trzech miesięcy od wejścia w życie regulaminu czystości, a w przypadku sieci kanalizacyjnej będącej w trakcie realizacji lub wybudowanej w przyszłości, w terminie sześciu miesięcy od jej przekazania do eksploatacji.

W przypadku stwierdzenia nieszczelności zbiornika bezodpływowego, koszty ekspertyzy, wywozu nieczystości i czyszczenia ponosić miał właściciel nieruchomości, który w terminie dwóch tygodni od momentu stwierdzenia tego faktu, był zobowiązany do usunięcia nieszczelności.

Zabroniono jednocześnie odprowadzania nieczystości ciekłych do rowów otwartych, zbiorników wodnych, kanalizacji deszczowej oraz pompowania ich na pola i łąki a także wprowadzania gnojowicy i gnojówki do sieci kanalizacji sanitarnej lub mieszania tych ścieków ze ściekami socjalno-bytowymi.

(akta kontroli str. 61-67)

1.2. Weryfikacja aglomeracji

1.2.1. Aglomeracja Strykowo o RLM 3 650, wyznaczona została uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego (dalej: Sejmik) Nr XLVIII/928/14 z 21 lipca 2014 r. W jej skład wchodziło sześć miejscowości Gminy, zamieszkanych wówczas przez 3 308 osób, obsługiwanych przez biologiczną oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w miejscowości Strykowo, o przepustowości $Q_{dśr}^{14} = 400 \text{ m}^3/\text{d}^{15}$. W uchwale o ustanowieniu aglomeracji nie przewidziano realizacji zadań inwestycyjnych. Zgodnie z art. 565 ust. 2 Prawa wodnego, ww. uchwała zachowała moc do dnia 31 grudnia 2020 r.

(akta kontroli str. 96-110 i 574-584)

1.2.2. Poza aglomeracją Strykowo pozostawała miejscowość Drożdżyce, licząca 151 osób (mieszkańców i osób przebywających czasowo). Miejscowość tę wyłączono z aglomeracji ze względu na zbyt niski wskaźnik koncentracji¹⁶, który wynosił poniżej 120 mieszkańców na jeden kilometr sieci kanalizacyjnej planowanej do realizacji (§ 3 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wyznaczenia aglomeracji). Ścieki od mieszkańców tej miejscowości odbierano i przewożono pojazdami asenizacyjnymi do zlewni oczyszczalni ścieków w Strykowie.

(akta kontroli str. 96-110)

1.2.3. Burmistrz zlecił podmiotowi zewnętrznemu przegląd obszarów i granic aglomeracji oraz zaistniałych zmian RLM, o którym mowa w art. 92 Prawa wodnego a także opracowanie aktualizacji planów aglomeracji wraz z uzgodnieniem projektów

¹⁴ Średnia dobową.

¹⁵ Na terenie Gminy funkcjonowała jeszcze aglomeracja Stęszew, której nie objęto niniejszą kontrolą.

¹⁶ Stosunek liczby stałych mieszkańców aglomeracji i osób czasowo przebywających w aglomeracji przewidywanej do obsługi przez planowaną do budowy sieć kanalizacyjną do długości tej sieci, doprowadzającej ścieki do oczyszczalni ścieków albo końcowego punktu zrzutu ścieków komunalnych (§ 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 27 lipca 2018 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszarów i granic aglomeracji, Dz. U. poz. 1586, dalej: rozporządzenie w sprawie wyznaczenia aglomeracji – weszło w życie z dniem 21 sierpnia 2018 r.).

dokumentacji z odpowiednimi organami i przedłożenie Radzie Gminy kompletnej dokumentacji m.in. z projektem uchwały określonej w art. 87 ust. 1 Prawa wodnego. Podmiot ten, w listopadzie 2020 r. przekazał do Urzędu część opisową mapy aglomeracji Strykowo oraz projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru, wielkości i granic aglomeracji. Projekt uzyskał pozytywną opinię Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Poznaniu¹⁷ oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu¹⁸, które nie zgłaszały żadnych propozycji zmian. Powyższy projekt zawierał elementy wymagane § 4 rozporządzenia w sprawie wyznaczenia aglomeracji.

W trakcie kontroli NIK, Rada Gminy podjęła uchwałę Nr XXIX/221/2020 z 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru wielkości i granic Aglomeracji Strykowo¹⁹ w której wskazano m.in., że: RLM tej aglomeracji wynosi 3 578, planuje się modernizację oczyszczalni ścieków w Strykowie, nie planuje się natomiast budowy nowych odcinków sieci kanalizacyjnej, a poziom obsługi siecią kanalizacyjną ww. aglomeracji wynosi 98,74%.

W uchwale podano również, że zaprojektowana maksymalna, obecna wydajność oczyszczalni ścieków w Strykowie to 2 660 RLM. Biorąc pod uwagę wyniki pomiarów BZT₅ z tej oczyszczalni²⁰ z 2019 roku (166 mg/l BZT₅) jej obciążenie wyliczono na 1 107 RLM. Maksymalna roczna przepustowość tej oczyszczalni ścieków to 146 tys. m³. Według danych ujętych także w sprawozdaniu z realizacji KPOŚK za 2019 r., ilość ścieków rocznie dopływających do oczyszczalni siecią kanalizacyjną oraz ścieków dowożonych to odpowiednio 73 tys. m³ i 11 tys. m³.

(akta kontroli str. 111-138)

1.2.4. Dla planowanej budowy dwóch kilometrów sieci kanalizacji sanitarnej, założono wskaźnik koncentracji nie mniejszy niż 240 stałych mieszkańców aglomeracji i osób czasowo w niej przebywających (w przeliczeniu, wymagane 120 ww. osób na jeden kilometr sieci). Wskaźnik ten wynikał z planowanych inwestycji mieszkaniowych na tym terenie.

(akta kontroli str. 574-564)

1.2.5. Przekazane w ankiecie aktualizacyjnej dane dla potrzeb sporządzenia AKPOŚK 2021²¹, w zakresie obszaru i granic aglomeracji oraz liczby jej mieszkańców, były zgodne z obowiązującą uchwałą o ustanowieniu aglomeracji Strykowo.

(akta kontroli str. 668, 694-706)

1.3. Planowanie zadań w zakresie gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji i obszarach poza aglomeracją

1.3.1. Zakres rzeczowy planowanych przedsięwzięć w aglomeracji Strykowo ujęty w AKPOŚK 2017 przewidywał: (1) modernizację od 15 września 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. kanalizacji sanitarnej na długości 1,5 km za kwotę 200 tys. zł; (2) budowę od 1 kwietnia do 30 października 2021 r. dwóch kilometrów sieci kanalizacyjnej za kwotę 1 200,00 tys. zł oraz, w tym samym okresie, (3) modernizację oczyszczalni ścieków i zwiększenie jej przepustowości z $Q_{d\dot{s}r} = 400$ m³/d do 600 m³/d, za kwotę 3 000,00 tys. zł. Jako źródła finansowania wskazano

¹⁷ Postanowienie nr PO.ZZŚ.4.417.26m.1.2020.MS z 12 listopada 2020 r.

¹⁸ Postanowienie nr WPN-1.070.169.2020.JD z 13 listopada 2020 r.

¹⁹ <http://bip.steszew.pl/index.php?id=403>

²⁰ Parametr używany w inżynierii środowiska odpowiadający zużyciu tlenu do utlenienia w warunkach aerobowych (tlenowych) związków organicznych zawartych w ściekach (albo w wodzie) przy udziale mikroorganizmów. BZT₅ oznacza pięciodniowy okres analizy, kiedy procesy te zachodzą najintensywniej.

²¹ Szósta aktualizacja KPOŚK.

środki własne w kwocie 2 200 tys. zł oraz środki pozyskane z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu (dalej: Fundusz albo WFOŚ), w kwocie 2 200 tys. zł.

Burmistrz wyjaśnił, że przyczyną projektowanych inwestycji ujętych w AKPOŚK 2017, było zainteresowanie podmiotów z Poznania gruntami pod inwestycje przemysłowe i mieszkaniowe. Efektem ekologicznym realizacji tych zadań miała być zgodność z wymogami Dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich 91/271/EWG²² w zakresie warunku I (wydajność), II (standardu oczyszczania) oraz III (% RLM sieci) tj. spełnienie warunków zgodności.

(akta kontroli str. 574-594, 667)

1.3.2. Zakres przedsięwzięć ujęty w AKPOŚK 2017 był zgodny z danymi przekazanymi z Gminy na potrzeby tej aktualizacji KPOŚK.

(akta kontroli str. 574-584)

Zakres ww. zadań, zapewniał spełnienie przez aglomerację warunków dyrektywy 91/271/EWG tj. wydajności oczyszczalni ścieków, jakości ścieków oczyszczonych oraz wyposażenia aglomeracji w system zbierania ścieków komunalnych gwarantujący 96 % poziom obsługi (dla aglomeracji o RML < 100 000 na poziomie co najmniej 95%).

(akta kontroli str. 667, 708)

W AKPOŚK 2017 podano, że zrealizowanie planowanych inwestycji, spowoduje zbieranie ścieków siecią w wysokości 96 % RLM oraz przyrost obsługi 240 rzeczywistych mieszkańców. Przyjęto również, że modernizacja oczyszczalni ścieków do 30 października 2021 r. zwiększy przepustowości oczyszczalni do 600 m³/d, z docelową przepustowością 720 m³/d ścieków komunalnych oraz obsługą 5 745 RLM.

(akta kontroli str. 574-584)

1.3.3. Podstawą określenia powyższych wskaźników była Strategia Rozwoju Gminy Stęszew na lata 2016-2026, priorytet „Środowisko naturalne i jego zasoby”, w której wskazano na niewystarczającą sieć kanalizacyjną na terenie Gminy. W projektach infrastrukturalnych Strategii przyjęto rozbudowę gminnej sieci kanalizacyjnej. Również Wieloletnie Prognozy Finansowe Gminy na lata 2018-2021 i 2019-2022²³ przewidywały m.in. przebudowę przepompowni ścieków rurociągu tłoczego, rozbudowę sieci kanalizacyjnej na terenach planowanych inwestycji w Strykowie.

(akta kontroli str. 709-715, 736-744)

Planowany w AKPOŚK 2017 zakres zadań inwestycyjnych różnił się rzeczowo i finansowo od obowiązującej w 2017 r. uchwały Sejmiku określającej obszar i granice aglomeracji, która nie przewidywała rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. Również Wieloletnie Prognozy Finansowe Gminy na lata 2018-2021 i 2019-2022 nie uwzględniały pełnego zakresu inwestycji przewidzianych do realizacji w AKPOŚK 2017 tj. budowy dwóch kilometrów kanalizacji sanitarnej oraz rozbudowy oczyszczalni ścieków w Strykowie.

(akta kontroli str. 96-97, 574-584 736-744)

²² Z 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L135 z 30 maja 1991 r., str. 40, dalej: Dyrektywa 91/271/EWG).

²³ Uchwała Rady Gminy Nr XXXII/330/2017 z 20 grudnia 2017 r. oraz Nr III 16/2018 z 19 grudnia 2018 r.

1.3.4. Obowiązujący na podstawie uchwały Rady Gminy²⁴ Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków, posiadał pozytywną opinię Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (dalej: Dyrektor RZGW).

(akta kontroli str. 75-95)

Regulamin ten stanowił, że odbiór ścieków poprzez sieć kanalizacyjną odbywać się będzie w sposób ciągły, a w przypadku awarii sieci poprzez pojazdy asenizacyjne i przepompownie. Podłączenie nieruchomości odbywać się będzie na pisemny wniosek właściciela nieruchomości, który zobowiązany był dołączyć dokument potwierdzający tytuł prawny do nieruchomości oraz aktualną mapę sytuacyjno-wysokościową. ZGKiM w terminie do 30 dni od otrzymania wniosku zobowiązany był do wydania osobie ubiegającej o podłączenie „Warunków przyłączenia do sieci kanalizacyjnej”, ważnych przez dwa lata. Warunkiem wykonania przyłącza nieruchomości do sieci kanalizacyjnej było uzgodnienie z Zakładem dokumentacji technicznej, w tym projektu. Przedłożoną dokumentację w ZGKiM miano zatwierdzać w terminie 30 dni. Z obowiązku spełnienia ww. warunków zwolnione były podmioty, którym przyłączyć miał wykonać Zakład. Przed zakryciem przyłącza, obowiązkiem właściciela nieruchomości było wykonanie inwentaryzacji geodezyjnej w zakresie wskazanym w warunkach przyłączenia. ZGKiM zobowiązany był do odbioru przyłącza w terminie trzech dni od zgłoszenia gotowości odbiorowej. Odprowadzanie ścieków siecią kanalizacyjną odbywało się wyłącznie na podstawie pisemnej umowy zawartej między klientem a Gminą.

(akta kontroli str. 75-95)

1.3.5. W ankiecie VI aktualizacji KPOŚK (AKPOŚK 2021) zaplanowano na lata 2024 - 2025 modernizację 1,5 km kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, których realizacja zapewni spełnienie warunków dyrektywy 91/271/EWG. Zrezygnowano natomiast z budowy ww. dwóch kilometrów sieci kanalizacyjnych, z uwagi na nieosiągnięcie wymaganego wskaźnika koncentracji. Jak wyjaśnił Burmistrz wynikało to z mniejszych niż zakładano inwestycji mieszkaniowych.

(akta kontroli str. 668, 694-706)

Do przekazanej ankiety AKPOŚK 2021, Dyrektor RZGW pismem z 24 stycznia 2020 r. zgłosił uwagi w pozycji 14 - liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej i pozycji 15 - liczba mieszkańców korzystających ze zbiorników bezodpływowych. Skorygowaną ankietę przesłano do RZGW w wymaganym terminie²⁵.

(akta kontroli str. 674-707)

1.4. Monitorowanie realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji (KPOŚK)

1.4.1. W Gminie dysponowano bieżącymi informacjami i danymi z realizacji zadań ujętych w AKPOŚK 2017. Monitorowanie realizacji przedsięwzięć ujętych w V aktualizacji KPOŚK oraz przyrostu liczby rzeczywistych mieszkańców podłączonych do sieci, prowadził referat środowiska wraz z ZGKiM, m.in. podczas opracowywania corocznego sprawozdania z realizacji Programu.

(akta kontroli str. 597-609, 631-652, 668, 672)

²⁴ Nr XLIII/419/2018 z 18 października 2018 r. Wcześniej obowiązywała jej uchwała nr z 10 grudnia 2002 r. w sprawie regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków.

²⁵ Pismem nr OŚ.7023.01.2019 z 5 lutego 2020 r.

Dane gromadzone przez referat środowiska oraz uzupełniane o informacje przekazywane przez ZGKiM umożliwiały złożenie sprawozdań z realizacji KPOŚK za 2018 i 2019 rok.

(akta kontroli str. 618-628, 653-665, 765-792)

W referacie środowiska, m.in. sprawdzano liczbę połączeń do sieci kanalizacyjnej w poszczególnych miejscowościach aglomeracji w oparciu o prowadzoną ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz analizowano protokoły odbioru zadań gospodarki ściekowej. Wskazane w protokołach wartości stanowiły wskaźnik rezultatu zadań i były podstawą do wypełnienia sprawozdania.

W sprawozdaniach międzysesyjnych Burmistrz przedkładał Radzie Gminy informacje z zakresu realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych oraz o zleconych i wykonanych opracowywanych dokumentacji dla gospodarki wodno-ściekowej. W corocznym raporcie o stanie Gminy, przedstawiał m.in. stan i zakres rozbudowy kanalizacji sanitarnej.

(akta kontroli str. 430-573, 668, 672, 746-747, 765-792)

1.4.2. Z przyjętych w AKPOŚK 2017 zadań, do końca września 2020 r. zrealizowano przebudowę rurociągu tłoczego na długości 800 m wraz przepompownią za kwotę 1 178 tys. zł brutto. Przeprowadzone ponowne analizy wykazały, że ww. prace zapewnią osiągnięcie założonego celu. Zadanie to zrealizowano z 61 dniowym opóźnieniem, w stosunku do przyjętego w AKPOŚ 2017 harmonogramu.

Sekretarz Gminy, wyjaśniła, że różnica pomiędzy zaplanowaną modernizacją 1,5 km sieci kanalizacyjnej w V aktualizacji KPOŚK a wykonaną modernizacją 0,8 km, wynikała z późniejszego opracowania dokumentacji technicznej, w której stwierdzono potrzebę modernizacji instalacji na długości 0,8 km wraz z przepompownią. Osiągnięto zakładany efekt ekologiczny, tj. nastąpił znaczny wzrost przepustowości układu, zmniejszyło się negatywne oddziaływanie systemu kanalizacji na środowisko a w przypadku przepompowni wyeliminowano infiltrację ścieków do gruntu. Sekretarz dodała, że w konsekwencji wyeliminowano też konieczność coraz częstszych interwencji służb komunalnych spowodowanych licznymi awariami rurociągu tłoczego oraz pomp, a osiągnięcie zakładanego efektu ekologicznego przedsięwzięcia potwierdza brak skarg ze strony mieszkańców na odór i hałas powodowany dotychczas funkcjonującymi przepompowniami oraz brak interwencji ze strony ww. służb.

(akta kontroli str. 667, 671-672.)

Pozostałe zadania na 2021 r., według wyjaśnień Burmistrza, nie będą realizowane, a ich wykonanie Gmina zgłosiła w ankiecie AKPOŚK 2021 na lata 2024-2025, z wyjątkiem budowy dwóch kilometrów sieci kanalizacyjnej. Do VI aktualizacji KPOŚK przyjęto modernizację w 2024 r. 1,5 km kanalizacji sanitarnej o wartości 750 tys. zł oraz modernizację oczyszczalni ścieków w latach 2024-2025 za kwotę 1 500 tys. zł. Zrealizowanie ww. zadań spowoduje spełnienie w aglomeracji warunków dyrektywy 91/27/EWG.

(akta kontroli str. 574-584, 671-672, 694-706)

Burmistrz wyjaśnił, że przyczynami nierealizowania zadań inwestycyjnych w aglomeracji Strykowo zgodnie z terminami wskazanymi w AKPOŚ 2017 były rosnące bieżące wydatki związane z realizowanymi zadaniami oświatowymi, niższe wpływy dochodów do budżetu Gminy, mniejsze możliwości finansowania zewnętrznego, inny niż szacowano rozwój inwestycyjny i mieszkaniowy terenu w Strykowie oraz konieczność zakupu specjalistycznego samochodu asenizacyjnego za kwotę ponad 1 650 tys. zł. Nie wpisano budowy kanalizacji sanitarnej w Strykowie do VI aktualizacji KPOŚK z uwagi na to, że tereny planowane

do skanalizowania nie spełniają wskaźnika koncentracji oraz nie nastąpił na tyle znaczny wzrost liczby mieszkańców aby ten warunek spełnić.

(akta kontroli str. 667, 671-672)

Gmina poza zrealizowanym w kontrolowanym okresie przedsięwzięciem ujętym w AKPOŚK 2017, zakupiła w 2018 r. za kwotę 1 658 tys. zł specjalistyczny samochód ciśnieniowo-kanalizacyjny.

(akta kontroli str. 142, 1018, 1021-1022)

1.4.3. Wskaźnik zbierania ścieków komunalnych siecią, podany w AKPOŚK 2017 wynosił 2 900 RLM i obejmował 89 % RLM. W sprawozdaniach z realizacji KPOŚK za 2018 i 2019 r. podano, że wskaźnik ten wynosił odpowiednio 3 070 i 3 194, tj. obejmował 94,92% i 95% RLM. Zrealizowanie zadań przyjętych w AKPOŚK 2017 spowodowałoby odbieranie nieczystości płynnych siecią kanalizacyjną od 96 % RLM aglomeracji. Dane podane w sprawozdaniach były zgodne z dokumentacją źródłową.

(akta kontroli str. 575-576, 597-609, 624, 631-652, 656-658, 668, 672)

Nierealizowanie zaplanowanych w AKPOŚK 2017 na 2021 r., inwestycji dotyczących budowy dwóch kilometrów kanalizacji sanitarnej oraz modernizacji oczyszczalni ścieków, spowoduje nieosiągnięcie w aglomeracji Strykowo założonych wskaźników zbierania ścieków w wysokości 96% RLM oraz średniej przepustowości oczyszczalni 600 m³/d. Na koniec III kw. 2020 r wskaźniki te wynosiły odpowiednio 95% RLM oraz 400 m³/d.

(akta kontroli str. 574-584, 667)

1.4.4. Sprawozdania z realizacji KPOŚK²⁶ za 2018 i 2019 rok przekazano PGW Wody Polskie, w terminie określonym w art. 89 ust. 1 Prawa wodnego.

(akta kontroli str. 597-665)

Dokonana przez PGW Wody Polskie analiza sprawozdania z realizacji KPOŚK za 2018 r. wykazała, potrzebę skorygowania błędnie wpisanej wartości w poz. 44²⁷ oraz uzupełnienia danych w kolumnach 73, 128 i 131²⁸. Błędne dane w tych kolumnach, zostały skorygowane i uzupełnione w terminie 14 dni od wezwania²⁹.

(akta kontroli str. 610-619)

Sprawozdanie za 2019 r. zawierało dane podstawowe, informacje o systemie kanalizacji zbiorczej, oczyszczaniu ścieków komunalnych i komunalnych osadach ściekowych oraz o finansowaniu. Dane te były zgodne z danymi posiadanymi i zweryfikowanymi w Urzędzie, za wyjątkiem danych o ilości nieczystości płynnych oczyszczonych przez przydomowe oczyszczalnie oraz kosztów modernizacji sieci, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” tego obszaru i obszaru trzeciego.

(akta kontroli str. 139, 638, 811)

Opublikowane przez PGW Wody Polskie za 2018 r., dane z realizacji Programu były tożsame z danymi przekazanymi w skorygowanym sprawozdaniu przez Burmistrza. PGW Wody Polskie nie zgłosiły uwag i zastrzeżeń do danych przekazanych w ankiecie sprawozdawczej za 2019 r.

(akta kontroli str. 585-628)

²⁶ Sprawozdanie za 2018 r. przesłano do Wód Polskich 29 stycznia 2019 r., a za 2019 r. - 28 lutego 2020 r.

²⁷ Ilość ścieków dostarczanych do oczyszczalni taborem asenizacyjnym.

²⁸ Odpowiednio: szacunkowy udział poszczególnych oczyszczalni w RLM korzystających z sieci; ilość przelewów na kanalizacji ogólnospławnej; działania zmierzające do wyeliminowania przecieków w rurach kanalizacyjnych.

²⁹ Pismo z PGW Wody Polskie wpłynęło do Urzędu 25 lutego 2019 r., natomiast korektę wysłano 6 marca 2019 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Karty stanowisk pracy pracowników referatu środowiska nie zostały opracowane w pełni rzetelnie i nie zawierały aktualnego opisu obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności tych pracowników w zakresie gospodarki ściekowej. W ww. kartach dwóch z trzech pracowników tego referatu, tj. kierownika referatu oraz jego zastępcy porzeczano na ramowych postanowieniach dotyczących m.in.: prowadzenia spraw związanych z gospodarką odpadami, ochroną środowiska, rekultywacją; uczestnictwa w kontrolach dotyczących przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska oraz utrzymania czystości i porządku w gminach; przygotowaniu informacji statystycznych dotyczących ochrony środowiska; opracowania planów, programów i sprawozdań w zakresie ochrony środowiska oraz nadzoru nad gospodarką wodną. W karcie stanowiska pracy trzeciego pracownika referatu, który miał zastępować ww. osoby również nie przewidziano postanowień dotyczących zadań z zakresu gospodarki ściekowej

Opisane braki nie sprzyjały zachowaniu standardu kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych ujętego w punkcie II.A.3 załącznika do komunikatu nr 23 Ministra Finansów z 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych³⁰. W myśl tego standardu, aktualny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności powinien być określony dla każdego pracownika.

Sekretarz Gminy wyjaśniła, że dotąd w Urzędzie uznawano, iż zadania dotyczące gospodarki ściekami znajdują się w części ogólnej zakresu obowiązków pracowników, w ramach „innych powierzonych zadań”. Jednocześnie zadeklarowała, że karty pracy pracowników tego referatu zostaną zaktualizowane i uszczegółowione.

(akta kontroli str. 47-58)

2. W sprawozdaniu z realizacji KPOŚK za 2019 r. nierzetelnie wypełniono m.in. kolumnę 51³¹ - ilość ścieków oczyszczonych systemami indywidualnymi (przydomowymi oczyszczalнями ścieków) podano: 28 tys. m³/r., zamiast 0,228 tys. m³/r., tj. rzeczywistej ilości ścieków oczyszczonych ww. systemami.

Sekretarz Gminy wyjaśniła, że wynikało to z omyłki, a dane w tym zakresie pozyskano z ZGKiM.

(akta kontroli str. 139, 638, 811)

W trakcie kontroli NIK, z Urzędu przesłano do PGW Wody Polskie korektę ankiety sprawozdawczej.

(akta kontroli str. 404-425)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina była organizacyjnie przygotowana do realizacji zadań w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych. Przypisano je m.in. komórce organizacyjnej Urzędu, przy czym nie w pełni rzetelnie opracowano karty stanowisk pracy osób wykonujących te zadania. Przedsięwzięcie zaplanowane w piątej aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych³² (dalej: AKPOŚK 2017), na lata objęte kontrolą, zrealizowano w zmodyfikowanym zakresie, osiągając założony cel. Dokonano przeglądu obszarów i granic aglomeracji oraz zaistniałych

³⁰ Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84.

³¹ Drugi przypadek nierzetelności w sporządzeniu ww. sprawozdania opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” obszaru trzeciego niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

³² Zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 31 lipca 2017 r.

zmian równoważnej liczby mieszkańców w aglomeracji. W okresie objętym kontrolą opracowano projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru, wielkości i granic aglomeracji, który został pozytywnie zaopiniowany przez właściwe w tym zakresie podmioty. Uchwałę tę podjęto w trakcie kontroli NIK, przed utratą mocy przez poprzednio regulujący te kwestie akt prawa miejscowego. Pracownicy referatu środowiska na bieżąco monitorowali i weryfikowali pozyskiwane dane w zakresie gospodarki ściekowej, w oparciu o rzetelnie prowadzoną ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Sprawozdania z realizacji KPOŚK za 2018 i 2019 rok zostały terminowo przekazane, jednak w niektórych pozycjach zawierały nierzetelne dane. Błędy te skorygowano niezwłocznie po ich ujawnieniu.

OBSZAR

2. Sprawowanie nadzoru nad postępowaniem ze ściekami komunalnymi na obszarze gminy

Opis stanu faktycznego

2.1. Sprawowanie nadzoru nad ściekami komunalnymi na obszarze gminy.

2.1.1. W latach 2018, 2019 i 2020 (III kwartał)³³ w Gminie mieszkało odpowiednio: 15 137, 15 282 oraz 15 199 osób, z których odpowiednio: 12 369, 12 563 oraz 12 510 odprowadzało nieczystości płynne siecią kanalizacyjną do oczyszczalni ścieków. Ponadto, odpowiednio: 412, 410 i 427 mieszkańców korzystało ze zbierania i oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach ścieków, w tym odpowiednio 319, 303 i 351 spoza obszaru aglomeracji, a 2 346, 2 319 oraz 2 262 mieszkańców odprowadzało nieczystości do zbiorników bezodpływowych, w tym spoza obszaru aglomeracji odpowiednio: 1 882, 1 803 i 2 020.

(akta kontroli str. 139-140, 340-370, 430-573, 804-805)

W kontrolowanym okresie ww. formami zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych objętych było 100 % mieszkańców Gminy. W kolejnych latach okresu 2018-2020 (III kwartały) z terenu Gminy odprowadzono odpowiednio: 561,9, 574,8 oraz 467,0 tys. m³ ścieków, w tym z spoza obszaru obu gminnych aglomeracji odpowiednio: 78,1, 74,8 i 67,7 tys. m³ ścieków³⁴.

(akta kontroli str. 139)

2.1.2. Ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków prowadzono elektronicznie. Na dzień 30 września 2020 r. zaewidencjonowano 1 273 zbiorników bezodpływowych, w tym 35 zbiorników o pojemności powyżej 10 m³ oraz 99 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Porównanie wykazu ilościowego mieszkańców³⁵ dotyczącego nieskanalizowanej ulicy Dworcowej w Skrzynkach z ewidencją zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków wykazało, że w tej drugiej ewidencji ujęto wszystkie nieruchomości³⁶ i zamieszkałe tam osoby. Kompletność ewidencji zapewniano m.in. poprzez monitorowanie następujących w tym zakresie zmian przez pracowników referatu środowiska oraz ZGKiM, a także analizowanie danych o formach odprowadzania ścieków z tych nieruchomości.

(akta kontroli str. 140, 383, 386, 470-573)

³³ Na dzień 31 grudnia 2018 i 2019 r. oraz na 30 września 2020 r.

³⁴ Wyliczenie proporcjonalne do ilości osób mieszkających w Gminie i na terenie aglomeracji oraz w oparciu o informacje od przedsiębiorców odbierających nieczystości ciekłe ze zbiorników bezodpływowych.

³⁵ Zawierającego dane o: miejscowości, ulicy, numerze domu oraz liczbie mieszkańców stałych i czasowych.

³⁶ Tj. identyfikujące je numery posesji.

W latach 2018, 2019 i 2020 (III kwartały) zaewidencjonowanych było odpowiednio 1 366, 1 281 i 1 273 zbiorniki bezodpływowe oraz odpowiednio: 98, 95 i 99 przydomowych oczyszczalni ścieków. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków pokrywała się z liczbą nieruchomości, na których urządzenia te się znajdowały. Poza granicami obu gminnych aglomeracji znajdowało się odpowiednio 1 186, 1 141 i 1 137 nieruchomości wyposażonych w 1 186, 1 141 i 1 137 zbiorniki bezodpływowe oraz odpowiednio w 80, 78 i 81 przydomowych oczyszczalni ścieków.

(akta kontroli str. 139-140, 340-370, 430-573, 804-805)

Ewidencja zbiorników bezodpływowych zawierała m.in. lokalizację nieruchomości i jej właściciela, ilość zameldowanych osób, objętość zbiornika, informację o podmiocie, który wywozi nieczystości, aktualność umowy na opróżnianie zbiornika, informację o przeprowadzonych kontrolach. Ewidencja przydomowych oczyszczalni ścieków zawierała: adres lokalizacji i właściciela, wielkość oczyszczalni, podmiot odbierający osady, typ oczyszczalni, ilość osób korzystających z oczyszczalni, pojemność zbiornika na osady oraz rok uruchomienia oczyszczalni.

(akta kontroli str. 430-573, 805)

Zawarte w ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków dane umożliwiały pracownikom referatu środowiska identyfikowanie parametrów ich opróżniania.

Burmistrz wyjaśnił, że podczas kontroli gospodarki wodnościekowej zgromadzone w ewidencji dane tj. częstotliwość opróżniania zbiornika oraz ilość odebranych nieczystości, porównywane były z ilością zużytej przez użytkownika wody. Dodał, że w przypadku gospodarstw rolnych prowadzących hodowlę zwierząt w zakresie poboru wody wykorzystywano normy określone w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 14 stycznia 2002 r. w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody³⁷.

(akta kontroli str. 805, 948-958)

Na dzień 30 września 2020 r. w Gminie zaewidencjonowanych było 99 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 35 zbiorników bezodpływowych powyżej 10 m³. W przekazanej informacji Starosta Poznański podał, że w latach 1990-2020 wydał 11 decyzji pozwolenia na budowę oraz przyjął 30 zgłoszeń budowy przydomowych oczyszczalni ścieków z Gminy. Nie wydał decyzji o pozwoleniu na budowę zbiorników bezodpływowych o pojemności powyżej 10 m³. Zbiorniki takie wybudowane zostały w latach 1960-70 przy budynkach wielorodzinnych należących do PGR i były ujęte w ww. ewidencji.

(akta kontroli str. 68-74, 139, 430-573)

Dane za 2018 i 2019 r. ujęte w przekazywanym do Głównego Urzędu Statystycznego załączniku nr 1 do sprawozdania SG-01³⁸, dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych - odpowiednio 1 366 i 1 281 - oraz przydomowych oczyszczalni ścieków - 98 i 95 - były zgodne z danymi zawartymi w gminnej ewidencji zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni ścieków.

(akta kontroli str. 430-573, 716-729)

2.1.3. W kolejnych latach badanego okresu, odpowiednio: 851, 894 i 913 właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe, posiadało umowy na ich

³⁷ Dz. U. Nr 8 poz. 70.

³⁸ Statystyka gminy: gospodarka mieszkaniowa i komunalna.

opróżnianie. Umów takich nie posiadało odpowiednio 515, 387 oraz 360 właścicieli takich nieruchomości. Burmistrz nie organizował opróżniania zbiorników bezodpływowych w sytuacji określonej w art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³⁹, tj. w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów na opróżnianie tych zbiorników, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 140, 430-573, 806, 807, 817-891)

W okresie objętym kontrolą, w 2019 r. pracownicy referatu środowiska przeprowadzili natomiast 62 kontrole dotyczące ww. właścicieli nieruchomości, co do których istniały wątpliwości, czy zawarli przedmiotowe umowy, tj.:

- 43 kontrole odprowadzania ze zbiorników bezodpływowych nieczystości płynnych w latach 2018-2019 z nieruchomości w miejscowości Drożdżyce, znajdującej się poza aglomeracją Strykowo. W przypadku potwierdzenia braku umowy na odbiór nieczystości płynnych, właściciela nieruchomości zobowiązywano do jej zawarcia.
- 19 kontroli rodzinnych ogródków działkowych w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych. Ustalono, że właściciele tych nieruchomości posiadali rachunki potwierdzające wywóz nieczystości płynnych przez ZGKiM, jednak ich odbiór odbywał się bez zawarcia umowy. Zobowiązano ich do zawarcia umów na wywóz nieczystości płynnych.

Na skutek ww. kontroli nie ujawniono przypadków odprowadzania ścieków poza kanalizację sanitarną, zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

(akta kontroli str. 139, 907-959a)

2.1.4. Kontrole pracowników referatu środowiska ujawniły, że przy budynku wielorodzinnym posiadającym zbiornik bezodpływowy powyżej 10 m³, dokonuje się niesystematycznego wywozu ścieków bytowych przez kolejno zobowiązanych do tego mieszkańców. Brak wywozu powodował wyciek ścieków do gruntu⁴⁰. W wyniku powyższych ustaleń, Burmistrz skierował wnioski do sądu o ukaranie właścicieli ośmiu mieszkań z tego bloku. Sąd wymierzył kary grzywny w wysokości od 700 do 1 200 zł oraz obciążył obwinionych kosztami postępowania.

(akta kontroli str. 807, 817-891)

2.1.5. W latach 2018, 2019, 2020 (III kwartały) na podstawie uzyskanych pozwoleń, odpowiednio: 10, 11, 13 przedsiębiorców oraz ZGKiM prowadziło opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości płynnych.

(akta kontroli str. 140)

W Urzędzie prowadzono ewidencję udzielonych i cofniętych pozwoleń na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych. Ewidencja ta była zgodna z danymi o liczbie podmiotów prowadzących ww. działalność.

(akta kontroli str. 730-731)

Przedsiębiorcy, którzy uzyskali pozwolenia na odbiór i transport nieczystości płynnych, składali kwartalne sprawozdania z prowadzonej działalności. Liczba złożonych sprawozdań odpowiadała sumie podmiotów prowadzących ww. działalność w każdym kwartale okresu objętego kontrolą. Nie ujawniono przypadków niezłożenia sprawozdania przez przedsiębiorcę.

(akta kontroli str.146-152, 154-339)

³⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1439, ze zm., dalej: ucpg.

⁴⁰ W okresie od 1 kwietnia 2019 r. do 31 marca 2020 r. wyciekło do gruntu 394 m³ ścieków bytowych.

Po analizie wszystkich sprawozdań kwartalnych złożonych w badanym okresie przez ww. podmioty⁴¹ działające na terenie Gminy:

- nie ujawniono sprawozdań sporządzonych nierzetelnie lub przesłanych po terminie,
- zawierały one informacje i wykazy wymagane art. 9o ust. 3 i 4 ucpg oraz były weryfikowane w referacie środowiska pod względem poprawności i terminowości złożenia,
- nie wymagały uzupełnień lub poprawek oraz podejmowania przez Burmistrza działań administracyjnych.

(akta kontroli str. 140, 154-326, 337-339)

W latach 2018, 2019, 2020 (III kwartały), w świetle treści sprawozdań złożonych przez przedsiębiorców, do stacji zlewnych dostarczono odpowiednio 29,8, 29,7 oraz 22,4 tys. m³ ścieków komunalnych, w przedziale kwartalnym odpowiednio od: 242 do 271, od 237 do 264 oraz od 279 do 306 właścicieli nieruchomości.

(akta kontroli str. 139, 146-151, 1026-1027)

Według danych ZGKiM, w latach 2018, 2019, 2020 (III kwartały) Zakład dostarczył do stacji zlewnych odpowiednio 31,9, 29,9 oraz 24,4 tys. m³ ścieków komunalnych, w przedziale kwartalnym odpowiednio od: 441 do 582, od 421 do 637 oraz od 466 do 635 właścicieli nieruchomości.

(akta kontroli str. 139, 146-151)

Do stacji zlewnych dostarczono łącznie w kontrolowanym okresie odpowiednio 76, 66 oraz 55 tys. m³ ścieków. Ilość ścieków odebranych przez działające na terenie Gminy dwie stacje zlewnie, była wyższa od ilości ścieków przekazanych z Gminy o odpowiednio 14,3, 6,2, 9,2 tys. m³ i wynikała z przyjmowania przez te zlewnie nieczystości ciekłych z sąsiednich gmin.

(akta kontroli str.152-153)

2.2. Zwiększenie liczby użytkowników sieci kanalizacyjnej

2.2.1 Na dzień 31 grudnia, w kolejnych latach okresu 2017-2019 oraz na dzień 30 września 2020 r., do kanalizacji sanitarnej w Gminie podłączonych było odpowiednio: 3 829, 3 875, 3 947 i 3 995 nieruchomości, zamieszkałych odpowiednio przez: 12 428, 12 435, 12 592 i 12 512 osób. W Urzędzie zidentyfikowano wszystkie nieruchomości, których właściciele byli zobowiązani do podłączenia się do sieci kanalizacyjnej oddanej do użytkowania do końca 2017 r. W ww. datach, do kanalizacji sanitarnej niepodłączonych było odpowiednio: 123, 106, 98 i 89 nieruchomości zamieszkałych odpowiednio przez: 253, 199, 174 i 149 osób. Do kanalizacji sanitarnej w latach 2018, 2019, 2020 (III kwartały) podłączyło się odpowiednio: 17, osiem i dziewięć właścicieli nieruchomości. Na koniec III kwartału 2020 r. nie było podłączonych 89 nieruchomości zamieszkałych przez 149 mieszkańców.

(akta kontroli str. 141)

W aglomeracji Strykowo po 1 stycznia 2018 r. nie budowano i nie przekazano do użytkowania sieci kanalizacyjnej. Do kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Stęszew, przekazanej do użytkowania po 1 stycznia 2018 r. (30 sierpnia 2019 r.) powinno zostać przyłączonych 13 nieruchomości zamieszkałych przez 30 mieszkańców. Do 31 września 2020 r. podłączono osiem nieruchomości. Właściciele pięciu

⁴¹ Odpowiednio: 11, 12 i 14 podmiotów, według stanu na koniec III kwartału.

nieruchomości zamieszkałych przez 16 mieszkańców, nie podłączyło tych nieruchomości do sieci.

(akta kontroli str.141)

Do każdego właściciela posesji zlokalizowanej przy nowo wybudowanej i oddanej do użytkowania kanalizacji sanitarnej, Burmistrz kierował pisemną informację o konieczności wykonania podłączenia do kanalizacji oraz określał termin podłączenia posesji do sieci.

(akta kontroli str. 394-403)

Gmina nie zapewniała dofinansowania podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej.

Burmistrz wyjaśnił, że Gmina finansowała wyłącznie budowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami zakończonymi studzienkami rewizyjnymi wybudowanymi jeden metr wewnątrz od granicy posesji. Wykonanie przyłączenia od studzienki rewizyjnej do budynku należało do właściciela posesji.

(akta kontroli str. 672, 745)

W okresie objętym kontrolą, Gmina nie występowała funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej z wnioskami o przyznanie dofinansowania na wykonanie przyłączeń nieruchomości do sieci kanalizacyjnej.

(akta kontroli str. 812)

Sekretarz Gminy podała, że „Gmina nie występowała o środki na sfinansowanie podłączenia do sieci kanalizacyjnej nieruchomości, które są własnością osób samotnych, niezamożnych, ponieważ w badanym okresie nie zostały ogłoszone konkursy w tym zakresie. [...] gmina ponosi koszty budowy sieci wraz z przyłączami do granicy działki (dokładnie metr od granicy [...]). W porozumieniu z radą gminy uznano, że zmiana tej zasady byłaby niezgodna z dotychczasową praktyką w tym zakresie.”

(akta kontroli str. 812, 814)

2.2.2. Burmistrz nie wszyczał w latach 2018-2019 postępowań administracyjnych zmierzających do wydania decyzji nakazujących przyłączenie nieruchomości, których właściciele tego nie dokonali po oddaniu sieci kanalizacyjnej do użytkowania, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 141, 814)

Spośród 94 właścicieli zobowiązanych do podłączenia nieruchomości do kanalizacji sanitarnej, którzy nie zrealizowali tego obowiązku, Burmistrz wszyczał w II półroczu 2020 r. 35 postępowań administracyjnych. Postępowań takich nie wszyczęto w stosunku do 59 właścicieli nieruchomości, w tym 54 gdzie kanalizację wybudowano przed 1 stycznia 2018 r. oraz pięciu, przy których kanalizację oddano do użytkowania we wrześniu 2019 r. (opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 141, 814, 892-906)

Spośród 35 wszyczętych postępowań administracyjnych, w czterech przypadkach, decyzje nakazujące niezwłoczne przyłączenie nieruchomości do kanalizacji sanitarnej uprawomocniły się. Nie stwierdzono przypadków uchylecia takiej decyzji.

(akta kontroli str. 141, 892-893)

Spośród pozostałych 31 przypadków: właściciel jednej nieruchomości zgłosił wybudowanie przydomowej oczyszczalni ścieków, sześciu właścicieli po informacji o wszyczęciu postępowania dokonało podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, a pięciu wystąpiło o wydanie warunków do wykonania podłączenia.

(akta kontroli str. 815)

W przypadku 19 właścicieli nieruchomości prowadzone są postępowania wyjaśniające, które - według wyjaśnień Sekretarz Gminy - utrudnia panująca pandemia, ograniczająca prowadzenie oględzin oraz konfrontacji.

(akta kontroli str. 813-815)

2.2.3. W latach 2018-2020 (III kwartały), Burmistrz nie nakładał grzywny na podstawie art. 119 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁴² w celu przymuszenia do wykonania obowiązków wynikających z ucpg, nie składał też zawiadomień o popełnieniu wykroczenia, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą Burmistrz nie prowadził postępowań w trybie wykonania zastępczego, zmierzających do podłączenia nieruchomości do kanalizacji. Sekretarz Gminy wyjaśniła, że postępowań takich nie prowadzono z uwagi na małe prawdopodobieństwo uzyskania zwrotu poniesionych kosztów.

(akta kontroli str. 141, 802, 807, 816)

2.2.4. Badanie danych z ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, dotyczące nieruchomości i mieszkańców czterech wybranych ulic o zabudowie jednorodzinnej, w tym dwóch ulic z kanalizacją sanitarną istniejącą przed 1 stycznia 2018 r. oraz dwóch ulic z nowo wybudowaną kanalizacją, wykazało, że liczba ujętych w tej ewidencji nieruchomości i mieszkańców była zgodna z danymi z ewidencji nieruchomości prowadzonej na potrzeby ustalenia podatku od nieruchomości i ewidencji ludności.

(akta kontroli str. 380-393)

Dane o liczbie mieszkańców podłączonych do sieci ujęte w ewidencji prowadzonej w referacie środowiska dla aglomeracji Strykowo, odpowiadały wielkościom podanym w sprawozdaniach z realizacji KPOŚK za 2018 i 2019 r.

(akta kontroli str. 105-108, 141, 599, 631-652)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2018-2020 (III kwartały), wbrew wymogowi ujętemu w art. 6 ust. 6 ucpg w zw. z jej art. 6 ust. 1 pkt 1, nie zorganizowano opróżniania zbiorników bezodpływowych w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie udokumentowali zawarcia umów na usługi opróżniania tych zbiorników i transportu nieczystości ciekłych, tj. nie wydawano decyzji, o których mowa w art. 6 ust. 7 ww. ustawy. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ucpg, właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, wykonując obowiązek określony w art. 5 ust. 1 pkt 3b⁴³, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z ww. usług, przez okazanie takich umów i dowodów uiszczenia opłat za te usługi. Obowiązek zawarcia takiej umowy wynikał również z § 5 ust. 3 regulaminu czystości.

W 2020 r. właściciele 232 domków letniskowych oraz 62 działek na terenie rodzinnych ogródków działkowych wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe nie udokumentowali zawarcia takiej umowy⁴⁴.

⁴² Dz.U. z 2020 r. poz. 1427, ze zm.

⁴³ Tj. pozbywania się zebranych na terenie nieruchomości m.in. nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi.

⁴⁴ Umów takich nie posiadało łącznie 360 właścicieli nieruchomości, przy czym 66 z nich to były pustostany.

Sekretarz Gminy wyjaśniła m.in., że podczas prowadzonych kontroli pozbywania się nieczystości ciekłych, kontrolujący informują właścicieli nieruchomości o obowiązku zawarcia umowy na wywóz nieczystości z uprawnionym podmiotem.

(akta kontroli str. 140, 430-573, 806, 907-946)

NIK dostrzega, że w toku 62 kontroli przeprowadzonych przez pracowników referatu środowiska w 2019 r., nie ujawniono przypadków odprowadzania ścieków poza kanalizację sanitarną, zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków, a kontrolowani przedstawiali rachunki potwierdzające realizację przedmiotowej usługi. Wskazać jednak należy, że w świetle treści art. 5 ust. 6 ucpg, Burmistrz sprawuje nie tylko kontrolę, ale nadzór nad realizacją obowiązków określonych m.in. w ww. art. 5 ust. 1 pkt 3b tej ustawy, a więc jest zobligowany nie tylko do weryfikowania prawidłowości danego stanu, ale i do jego dostosowania do obowiązujących norm. Ponadto, w myśl art. 6 ust. 1 in fine ucpg, niewystarczające jest przedstawianie przez właścicieli nieruchomości samych rachunków za wywóz przedmiotowych ścieków, albowiem w przepisie tym zawarto koniunkcję *„[...] przez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi”* - a nie alternatywę. Reasumując: z formalnoprawnego punktu widzenia, w razie nieudokumentowania przez właściciela nieruchomości faktu zawarcia umowy na usługę opróżniania zbiornika bezodpływowego i transportu nieczystości ciekłych, konieczne jest wydanie decyzji z art. 6 ust. 7 ww. ustawy, a także jej ewentualne przedłużanie w trybie art. 6 ust. 10 ucpg.

2. W latach 2018-2020 (II kwartał), w stosunku do 94 właścicieli nieruchomości, wbrew wymogowi określonemu w art. 5 ust. 7 ucpg nie wydawano decyzji nakazujących im wykonanie obowiązku przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy. Spośród ww. osób, 89 miało dostęp do sieci od 1 stycznia 2018 r., a pięć od 30 sierpnia 2019 r. i powinności tej nie zrealizowało, pomimo że w świetle treści § 5 ust. 9 lit. b regulaminu czystości, należało to uczynić w terminie maksymalnie sześciu miesięcy od dnia przekazania sieci do eksploatacji.

Sekretarz Gminy wyjaśniła, m.in. że wynikało to z braków kadrowych w referacie środowiska trudnych do uzupełnienia (fluktuacja kadr, nieskuteczne nabory) i wzrostu ilości zadań (w tym szacowanie strat spowodowanych suszą). Dodała, że przyczyną niewszczęcia postępowań w stosunku do 20 właścicieli nieruchomości była ich trudna sytuacja materialna (emeryci, ludzie starsi lub samotni), w 13 przypadkach nieruchomości były niezamieszkałe a w 16 to domki letniskowe, z których właściciele korzystają rzadko, mają mały pobór wody z własnego ujęcia a koszt podłączenia byłby dla nich wysoki.

(akta kontroli str. 141, 426-427, 812 i 814)

NIK wskazuje, że w świetle treści art. 5 ust. 8 ucpg⁴⁵, przywołane w wyjaśnieniach okoliczności nie należą do wyjątków dających podstawę do niewydawania przedmiotowych decyzji, a z § 5 ust. 9 regulaminu czystości wynika, że właściciel nieruchomości powinien przyłączyć nieruchomość do sieci na własny koszt.

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina dysponowała pełną i na bieżąco aktualizowaną ewidencją zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Weryfikowano rzetelność, w tym terminowość sprawozdań z ilości odebranych i przekazanych do zlewni ścieków składanych przez przedsiębiorców oraz ZGKiM. Kontrolowano

⁴⁵ Ust. 7 nie dotyczy obowiązków, o których mowa w ust. 1 pkt 3-3b.

wywiązywanie się przez właścicieli nieruchomości z obowiązków nałożonych przepisami ucpg, nie zorganizowano jednak opróżniania zbiorników bezodpływowych w przypadku tych właścicieli, którzy nie udokumentowali zawarcia umów na usługi w tym zakresie. Rozbudowywano gminną sieć kanalizacyjną ale w latach 2018-2020 (II kwartały) nie wydawano decyzji nakazujących przyłączenie nieruchomości do tej sieci w stosunku do osób, które tego obowiązku nie wykonały.

OBSZAR

3. Finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych

Opis stanu faktycznego

3.1. Zapewnienie środków na finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych

3.1.1. Rada Gminy w uchwalonej Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy na lata 2018-2021 i 2019-2022⁴⁶ określiła środki na finansowanie przedsięwzięć dotyczących gospodarki ściekowej dla następujących zadań:

- przebudowa rurociągu tłoczego z przepompownią (zadanie ujęte w AKPOŚK 2017) w aglomeracji Strykowo, przewidziano środki własne w kwocie 321 tys. zł;
- opracowanie dokumentacji technicznej budowy sieci wodociągowej wraz z rozbudową kanalizacji sanitarnej dla terenów inwestycyjnych w Strykowie za 60 tys. zł oraz zakup samochodu ciśnieniowo-kanalizacyjnego za 1 658 tys. zł.

(akta kontroli str. 740-744)

3.1.2. W marcu 2017 r. Gmina wystąpiła z wnioskiem do Funduszu, o udzielenie pożyczki w kwocie miliona zł, na dofinansowanie rozbudowy kanalizacji sanitarnej w Stęszewie realizowanej w latach 2017-2018 na długości 1,5 km, za 1 248 tys. zł netto. Na realizację tego zadania Zarząd Funduszu przyznał pożyczkę w wysokości 600 tys. zł.

W kwietniu 2019 r. Gmina złożyła wniosek do WFOŚ, o udzielenie pożyczki w kwocie 740 tys. zł, na dofinansowanie modernizacji przepompowni ścieków oraz rurociągu tłoczego w Strykowie, tj. zadania ujętego w AKPOŚK 2017⁴⁷, o łącznej wartości 940 tys. zł netto. Zarząd Funduszu oddalił wniosek z powodu niespełnienia kryterium oceny merytorycznej⁴⁸. Gmina nie skorzystała z prawa do złożenia odwołania.

(akta kontroli str. 959b-994)

3.1.3. Z opłat i kar, o których mowa w art. 403 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁴⁹, nie finansowano oraz nie dofinansowywano zadań związanych z gospodarką ściekową, w tym podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej.

(akta kontroli str. 141)

⁴⁶ Uchwała Nr XXXII/330/2017 z 20 grudnia 2017 r. i Nr III/162018 z 19 grudnia 2018 r.

⁴⁷ Faktu tego nie zasygnalizowano w uzasadnieniu wniosku.

⁴⁸ Kryterium nr 3.1.2.- „Czy Efekt ekologiczny jest prawidłowo wyliczony (opisany)”.

⁴⁹ Dz.U. z 2020 r. poz. 1219, ze zm., dalej: Poś.

3.1.4. Środki finansowe Gminy, umożliwiły w latach 2018-2020 (III kwartały), zrealizowanie planowanego na ten okres w AKPOŚK 2017 przedsięwzięcia, tj. ww. zmodernizowania sieci kanalizacyjnej wraz z przepompownią⁵⁰.

(akta kontroli str. 142)

3.2. Finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych

Na zadania z zakresu gospodarki ściekowej Gmina wydatkowała 2 836 tys. zł brutto, w tym w aglomeracji Strykowo 1 178 tys. zł brutto na modernizację przepompowni ścieków i rurociągu tłocznego na długości 800 m oraz nabyto samochód ciśnieniowo-kanalizacyjny za kwotę 1 658 tys. zł na usługowe oczyszczanie kanalizacji w aglomeracji i poza obszarem aglomeracji.

(akta kontroli str. 142-143)

Źródłem finansowania ww. przedsięwzięć były środki własne Gminy w kwocie 2 836 tys. zł.

(akta kontroli str. 142)

Zaplanowane wydatki zrealizowano zgodnie z harmonogramem finansowania danego przedsięwzięcia oraz w zakresie rzeczowym, w tym celu ujętego w AKPOŚK 2017.

(akta kontroli str. 145)

W sprawozdaniu z realizacji KPOŚK za 2019 r. podano, że modernizacja kolektora tłocznego o długości 800 m wraz z przepompownią kosztowała 1 148 tys. zł. Faktyczne poniesione wydatki wyniosły natomiast 1 178 tys. zł, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 404-427, 629-652)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W sprawozdaniu z realizacji Programu za 2019 r. nierzetelnie wypełniono kolumnę 119, podając koszty modernizacji sieci w wysokości 1 148 tys. zł., zamiast 1 178 tys. zł.

Jak wyjaśniła Sekretarz Gminy, różnica w wysokości 30 tys. zł wynikała z niewykazania kosztów opracowania dokumentacji technicznej. W trakcie kontroli NIK, do Wód Polskich RZGW w Poznaniu przesłano korektę sprawozdania.

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie podejmowano działania w celu zbilansowania środków finansowych dla terminowego zrealizowania zaplanowanych na lata objęte kontrolą przedsięwzięć w zakresie gospodarki ściekowej, w tym terminowej realizacji inwestycji ujętej w AKPOŚK 2017. Występowano do Funduszu o dofinansowanie, uzyskując środki na wykonanie jednego z ww. przedsięwzięć. Sprawozdanie z realizacji Programu za 2019 rok zawierało nie w pełni rzetelne dane⁵¹ w zakresie kosztów modernizacji sieci, które skorygowano w toku kontroli NIK.

⁵⁰ W AKPOŚK 2017 planowany koszt określono na 200 tys. zł, zrealizowana inwestycja (przy zmodyfikowanym zakresie) kosztowała 1 178 tys. zł. Przyczyny odroczenia albo odstąpienia od realizacji pozostałych dwóch przedsięwzięć – patrz punkt 1.4.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁵¹ W części objętej badaniem w ramach danego obszaru wystąpienia pokontrolnego.

III. Uwagi i wnioski

Uwagi W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, nie formułuje uwag oraz na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o podjęcie działań w celu:

- Wnioski
- 1) aktualizacji w kartach stanowisk pracy pracowników referatu środowiska opisu ich obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności w zakresie gospodarki ściekowej,
 - 2) zapewnienia rzetelnego sporządzania sprawozdań z realizacji KPOŚK,
 - 3) zorganizowania opróżniania zbiorników bezodpływowych w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie udokumentowali zawarcia umów na usługi opróżniania tych zbiorników i transportu nieczystości ciekłych,
 - 4) wydawania decyzji nakazujących właścicielom nieruchomości przyłączenia ich do istniejącej sieci kanalizacyjnej, w każdym przypadku niewykonania przez nich tego obowiązku w terminie określonym w regulaminie czystości.

III. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia stycznia 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler:
Ryszard Kokociński
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor:
z up. Tomasz Nowiński
p.o. Wicedyrektor

.....
Podpis

.....
Podpis